

After finishing the special training course, higher education applicants should be able to: manage their emotional and psychological state; formation of a tolerant attitude towards foreign colleagues; create a positive microclimate in the team; operate with methods of conflict management.

Therefore, the definition and implementation in the process of training in a higher educational establishment of the ways of formation of professional intercultural competence skills of future pilots should become essential for improving pilots' general culture and, as a result, their competitiveness on the domestic and international labor market.

References

1. Cox, T. H. (1993). Cultural diversity in organizations: Theory, research and practice. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.
2. Cox, T. H., and McLeod, P. (1991). Effects of ethnic group cultural differences on cooperative and competitive behavior on group task. *Academy of Management Executive*, 34(4), 827–847.
3. Orlando L. Taylor. (1990). *Cross-Cultural Communication: An Essential Dimension of Effective Education*. Revised and reprinted.

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОХОСТИНГУ TED TALKS ЯК РЕСУРСУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МЕТОДИКИ СЛІД

С.І. Мединська

Університет імені Альфреда Нобеля (Дніпро)

Сучасні процеси, пов'язані з тектонічними змінами в суспільстві на вітчизняному та глобальному рівнях, ставлять нові виклики перед вищою освітою в Україні, яка має підготувати майбутніх фахівців до професійної

діяльності в умовах високого рівня невизначеності, проте забезпечити їх таким набором компетентностей, який надасть їм змогу конкурувати на міжнародному ринку праці.

Поступова інтеграція України в європейський простір вищої освіти, що характеризується високим рівнем мобільності, прозорості, співпраці й інтернаціоналізації, диктує нові умови щодо підготовки майбутніх фахівців у бізнес-орієнтованих напрямках діяльності з акцентом на розумінні глобальних бізнес-комунікацій в полікультурному середовищі на основі толерантності, взаємоповаги та сприянні постійному розвитку. У цьому контексті набуття необхідних знань і навичок для ефективного спілкування в різних сферах бізнесу з урахуванням культурних особливостей, культурної самобутності та ключових цінностей при роботі з іноземними діловими партнерами, в мультикультурній команді, з клієнтами-представниками різних культур стає одним з пріоритетних аспектів під час професійної підготовки в рамках бізнес-орієнтованого навчання.

Водночас, роль англійської мови, яка використовується як лінгва франка в глобальному бізнес-контексті, вимагає змін щодо її застосування в освітньому процесі: з переходом від обмеженого її застосування під час вивчення мовних дисциплін до її активного використання як інструменту навчання при вивченні дисциплін з циклу професійної підготовки через предметно-мовне інтегроване навчання (Content and Language Integrated Learning (CLIL)), хоча б при вивченні окремих тем чи модулів дисципліни (partial immersion). Такий підхід до застосування англійської мови під час професійної підготовки у вищій освіті в Україні має стати повсякденною практикою, а не винятком, незважаючи на всі перепони українських реалій, що дозволить

вітчизняним закладам вищої освіти та майбутнім фахівцям різних галузей швидше інтегруватися в європейське освітнє середовище, яке активно впроваджує цю методику протягом майже 20 років.

Серед позитивних сторін застосування методики CLIL дослідники зазначають «підвищення мотивації до вивчення іноземної мови, цілеспрямованість до оволодіння іноземною мовою для вирішення конкретних комунікативних задач, пріоритетність надбання умінь для спілкування іноземною мовою у професіональному контексті, занурення у штучно створене мовне середовище, засвоєння специфічних термінів, певних мовних конструкцій і розширення словникового запасу» [3; с. 337].

Водночас, застосування методики CLIL спрямоване на реалізацію ряду аспектів, зокрема: культурного, соціального, мовного, предметного, навчального [3; с. 335-336] в рамках моделі 4C (content, communication, cognition, culture), що передбачає інтеграцію змісту, комунікації, пізнання та культури. Ефективна реалізація методики CLIL відбувається через 5 вимірів: прогрес у знаннях, навичках і розумінні змісту, залучення до когнітивної обробки вищого порядку, взаємодію в комунікативному контексті, розвиток відповідних навичок спілкування та набуття поглибленої міжкультурної обізнаності [5].

У контексті формування полікультурної комунікативної компетентності застосування методики CLIL привертає нашу увагу саме через розширення розуміння культур інших країн, культурних взаємовідносин, розвиток навичок міжкультурного спілкування, розвиток комунікативних навичок в професійному середовищі й підготовку до інтернаціоналізації. Це дасть нагоду здобувачам вищої освіти «ефективніше соціалізуватись у сучасному

полікультурному суспільстві, краще зрозуміти власну культуру і стимулювати її збереження і розвиток» [3; с. 336]. Водночас, реалізація CLIL англійською мовою, у багатьох відношеннях, має більший потенціал для розвитку міжкультурної обізнаності, ніж впровадження CLIL іншими мовами, оскільки експоненційно збільшує коло можливостей контактування й взаємодії з представниками різних культур [6; с. 66].

Проте впровадження методики CLIL також пов'язане з рядом складнощів, зокрема: відсутністю достатньої кількості постійних викладацьких ресурсів, недостатньою іншомовною підготовкою викладачів і студентів, труднощами при підборі матеріалів для викладання, потребою в подоланні супротиву щодо використання цього підходу [6; с. 58]. Саме тому питання усунення зазначених перешкод і створення підґрунтя для ефективного впровадження методики CLIL, набуває все більшої актуальності. При цьому пріоритетними питаннями є підвищення кваліфікації викладачів щодо рівня іншомовної компетентності [2] й створення банку навчальних матеріалів англійською мовою, які будуть корисними й водночас пізнавальними, мотивуючими для впровадження зазначеної методики, що в комплексі матиме вплив на подолання супротиву щодо застосування цієї методики з боку як викладачів, так і здобувачів вищої освіти.

Одним з корисних ресурсів, який може застосовуватися з цією метою, є відеохостинг TED Talks. Найчастіше ці відеоматеріали застосовуються під час вивчення англійської мови з акцентом на розвитку різноманітних лінгвістичних навичок (аудіювання, вимови, граматики, письма, збагачення словникового запасу), а також розвитку навичок презентацій та публічних виступів англійською мовою. Проте, оскільки серед доповідачів на

TED Talks часто зустрічаються менеджери компаній, практики зі сфери бізнесу, які презентують свої думки, ідеї, діляться досвідом щодо успішної діяльності, то для майбутніх фахівців у галузях, пов'язаних з бізнесом, це може бути корисним матеріалом не тільки для удосконалення умінь і навичок з англійської мови, а й ефективним інструментом для отримання професійних знань [4; с. 192].

Незважаючи на формат подачі інформації та її характер, що спікери використовують, «усі виступи проекту мають низку спільних рис – цікавість, актуальність, натхненність, гуманність, відкритість, демократизм» [1; с. 25], що сприятиме підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти щодо опанування навчального матеріалу англійською мовою. Оскільки сфери впливу матеріалів TED Talks, які доцільно використовувати в навчальному процесі, можна умовно поділити на чотири групи: соціокультурний, компетентнісний, мовний і психологічний [1; с. 26], цей ресурс є максимально корисним і для формування полікультурної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузях, пов'язаних з бізнесом, наприклад, у сфері обслуговування, менеджменті, маркетингу, підприємстві, міжнародних економічних відносинах тощо.

Серед пізнавальних і водночас мотивуючих відео TED Talks у цьому контексті варто зазначити:

- виступ Наталі Фратто «[3 ways to measure your adaptability – and how to improve it](https://ed.ted.com/lessons/3-ways-to-measure-your-adaptability-and-how-to-improve-it)» (<https://ed.ted.com/lessons/3-ways-to-measure-your-adaptability-and-how-to-improve-it-natalie-fratto>), в якому розглядається важливість адаптивності (AQ – коефіцієнту адаптивності) у порівнянні з IQ (коефіцієнтом інтелекту) й EQ (коефіцієнтом емоційного інтелекту) в бізнес-

середовищі й методи підвищення її рівня в контексті аналізу потенціалу молодих підприємців для залучення венчурного капіталу;

- виступ Мішель Вукер «[Why we ignore obvious problems – and how to act on them](https://ed.ted.com/lessons/agUde35O)» (<https://ed.ted.com/lessons/agUde35O>), в якому вона аналізує ставлення до ризиків і глобальних загроз в різних країнах, а також визначає спільні риси й відмінності в поведінці представників різних культур;

- виступ Адама Гранта «Are you a giver or a taker?» (<https://ed.ted.com/lessons/bJ27nOxj>), в якому розглядається питання формування корпоративної культури на основі особистісного аналізу для забезпечення ефективної взаємодії в колективі;

- виступ Фраезез Фрей «How to build (and rebuild) trust» (<https://ed.ted.com/lessons/how-to-build-and-rebuild-trust-frances-frei>), в якому вона пропонує три компоненти довіри, розкриває їх сутність і надає приклади шляхів усунення проблем з комунікацією, пов'язаних з відсутністю довіри на прикладі компанії Uber.

Отже, використання відеохостингу TED Talks при впровадженні методики CLIL з метою формування полікультурної комунікативної компетентності під час вивчення дисциплін професійного циклу має високий потенціал. Проте цей підхід потребує створення банку відеоматеріалів з завданнями, спрямованими не лише на удосконалення лінгвістичних навичок, а з акцентом на розвиток критичного мислення, креативності, толерантності, уміння висловлювати свою точку зору й готовності до професійної взаємодії, що підвищить конкурентоспроможність майбутніх фахівців на міжнародному ринку праці.

References

1. Корнюш Г.В. Можливості використання відеоматеріалів TED Talks у процесі викладання англійської мови у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. №66. Т. 2. С. 24-29.
2. Мединська С.І. Теоретичні засади та методичні аспекти іншомовної підготовки викладачів-предметників ВНЗ до подальшої участі в міжнародних проєктах в умовах інноваційного розвитку освітнього простору. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. Науковий журнал*. СумДПУ імені А. С. Макаренка. 2015. №3 (47). С. 405-413.
3. Руднік Ю. В. Впровадження методики предметно-мовного інтегрованого навчання: за і проти (світовий досвід). *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. 2013. Вип. 31. Том (IV). С. 332-340. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/2896/7/Y_Rudnik_VMPMIN_13_FL_MD_PI.pdf
4. Стеценко Н.М., Байша К.М. Використання відео-ресурсу TED Talks у навчанні іноземної мови майбутніх менеджерів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. №68. Т. 2. С. 191-196.
5. Coyle D., Hood P., Marsh D. (2010). CLIL: Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press, Cambridge.
6. Harrop E. Content and Language Integrated Learning (CLIL): Limitations and possibilities. *Encuentro*. 2012. №21. P. 57-70. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539731.pdf>

INTERCULTURAL COMPONENT OF LANGUAGE EDUCATION FOR FUTURE TOURISM MANAGERS

Olha Misechko

Ivan Franko National University of Lviv

In the professional training of future tourism managers, the integration of professional competence and the ability to communicate in foreign languages is particularly desirable and